

Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні**МЕТОДИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ МЕТОДИКИ ПЕРЕВЕРНУТОГО КЛАСУ****Тесленко Ю. В., Циганенко І. В., Овчаренко Л. К.**

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено актуальне питання сучасної системи освіти в медичних ЗВО: змішане навчання на прикладі методики перевернутого класу як один із сучасних і перспективних методів навчання. Охарактеризовано основні принципи цього методу, його складові, переваги і недоліки в порівнянні з традиційними методами навчання. Проаналізовано сучасні вимоги до студентів і викладачів на прикладі стандартів Міжнародної спілки сприяння технологіям у освіті (International Society for Technology in Education).

Ключові слова: змішане навчання, методика перевернутого класу, подкаст, водкаст, пре-водкастинг.

The article deals with the current issue of the modern system of education in higher medical schools, namely, mixed learning, on the example of the method of the inverted class, as one of the modern and perspective methods of teaching. The main principles of this method, its components, advantages and disadvantages in comparison with traditional methods of training are highlighted. The modern requirements for students and teachers are considered and analyzed on the example of the International Society for Technology in Education (International Society for Technology Education).

Keywords: mixed learning, inverted class methodology, podcast, vodkast, pre-vodcasting.

Сучасна підготовка медичних фахівців базується на засадах підвищення якості навчання студентів медичних ЗВО й орієнтована на посилення конкурентоспроможності вищої медичної освіти в Україні. В умовах науково-технічного розвитку з широким упровадженням сучасних інноваційних технологій виникають нові вимоги до навчання майбутніх лікарів.

Процес навчання, особливо студентів медичних ЗВО, у контексті широкого впровадження в медичну практику сучасних методів діагностики і лікування, інформаційних, телемедичних технологій, став досить динамічним та діалектичним, а також зумовлює впровадження сучасних методів.

У наш час відомі десятки класифікацій методів навчання. Однією з найпоширеніших у дидактиці стала класифікація методів навчання Ю.К. Бабанського. У ній виділено три великі групи методів навчання [1]:

- методи організації та виконання навчально-пізнавальної діяльності;
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

У більшості випадків методи навчання класифікуються залежно від зовнішнього вираження способу (форми) діяльності вчителя чи учня в процесі навчання, почасти від засобу, що відіграє в тому чи іншому способі провідну роль. Так визначаються методи розповіді, бесіди, ілюстрації й демонстрації, письмових, графічних робіт, самостійної роботи, повторення, лабораторних робіт і т. д. Розповсюдженими методами вважають роботу з підручником, розв'язування задач, використання засобів мистецтва. Однак неважко помітити, що всі ці методи не характеризують пізнавальну діяльність, яку, з одного боку, виконують учні, а з іншого – організує вчитель. Але саме пізнавальна діяльність учнів є головною умовою засвоєння ними навчального матеріалу. Навчання – це пізнання, але виконується воно особливим чином [1].

Більшість традиційних методів навчання досить ефективні, проте в контексті сучасних реалій виникає необхідність оптимізувати класичні методи навчання.

Однією із сучасних форм стала методика змішаного навчання («Blended Learning») – поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо і відео, інтерактивні елементи і т. п. Навчальний процес за змішаного навчання стає певною послідовністю фаз традиційного й електронного навчання, що чергуються в часі. Досягнення інформаційних технологій сприяли розвитку змішаного навчання, перш за все завдяки можливості ділитися інформацією через Інтернет. Упровадження методів змішаного навчання додатково до традиційних дає змогу викладачу дистанційно контролювати процес самостійного засвоєння матеріалу студентом (можливість ділитися навчальними матеріалами), контролювати засвоєний матеріал (перевірка засвоєного матеріалу може бути виконана автоматично системами тестування) [5].

Один із різновидів змішаного навчання – методика «перевернутого класу». Перевернутий клас (урок) – це модель навчання, при якій учитель дає матеріал для самостійного вивчення вдома, а на занятті відбувається практичне закріплення матеріалу. Для перевернутого навчання характерне використання водкастів (vodcast), подкастів (podcast) і преводкастингу (prevodcasting).

Подкаст (podcast) – звуковий файл (аудиоколекція), який його автор розсилає через мережу Інтернет. Отримувачі можуть скачувати подкасти на свої пристрої, стаціонарні чи мобільні, або слухати лекції в режимі онлайн.

Водкаст (vodcast від video on demand, тобто відео на запит) – те ж саме, що й подкаст, тільки з відеофайлами.

Пре-водкастинг (pre-vodcasting) – це освітній метод, в якому шкільний учитель чи викладач вишу створює водкаст зі своєю лекцією, щоб студенти отримали початкові знання з визначеної теми ще до заняття, на якому ця тема буде розглянута. Метод пре-водкастингу – це початкова назва методу перевернутого класу [2].

Запропоновано технології використання водкастів у навчальному процесі з використанням спеціального програмного забезпечення:

- CMS (Content Management System, система управління вмістом) – використовується для створення й управління вмістом навчальних матеріалів;
- LMS (Learning Management System, система дистанційного навчання) – дає доступ до навчальних матеріалів.

лів, організовує зворотні та горизонтальні зв'язки і т. ін.

Перевернутий клас (Flipped Class) – це модель навчання, в якій виконання домашнього завдання, окрім загального, передбачає використання технологій водкасту: перегляд відеолекцій; читання навчальних текстів, перегляд пояснювальних малюнків; тестування для початкового засвоєння теми.

Отже, модель перевернутого класу слід розуміти як перехід від головної ролі викладача в навчанні до головної ролі студента. Зарубіжна література такий перехід образно описує як зміну ролі вчителя із «sage on the stage» на «guide on the side», що можна перекласти як перехід від «і швець, і жнець, і на дуду грець» до «гід, що зі сторони керує» [3].

Зміни в системі освіти висувають нові вимоги, прикладом яких стали стандарти Міжнародної спілки сприяння технологіям у освіті (International Society for Technology in Education). Оновлений стандарт для студентів містить низку вимог, що мають пряме відношення до навчання за методикою перевернутого класу [4]:

- учні мають використовувати в процесі навчання технологічні інструменти, а також «персоналізувати навчальний простір для поглиблення знань»;

- студенти мають розуміти специфіку навчання в цифровому просторі та діяти тільки безпечними і законними методами;

- вивчаючи матеріал, учень має мислити критично;

- важливо не тільки вивчити наявні матеріали, а й «уміти розв'язувати проблеми шляхом створення нових рішень».

Також заслуговують на увагу стандарти педагога як спеціаліста-професіонала [4]: «Педагоги вчатьсь все життя, постійно працюють над удосконаленням своєї майстерності, навчаючись у інших і разом із ними, застосовуючи апробовані й перспективні методики, які дозволяють найефективніше використовувати технології для вдосконалення освітнього процесу». Педагоги ставлять перед собою професійні цілі, спрямовані на дослідження і застосування нових педагогічних підходів, заснованих на використанні інформаційних технологій, а також оцінюють їхню ефективність; реалізують свої професійні інтереси, створюючи педагогічні освітні співтовариства й активно беручи участь у їхній роботі в локальних і глобальних мережах; безперервно перебувають у пошуку нових рішень, у тому числі інновацій у галузі педагогіки і методик, які допомагають досягати кращих освітніх результатів.

Найефективніше реалізувати ці вимоги дозволяє саме модель перевернутого класу. Особливу роль відіграють вимоги щодо індивідуалізації навчального простору, яких неможливо дотримуватися без використання преводакстінгу. Вірогідно, індивідуалізація буде однією з головних тенденцій освіти ХХІ сторіччя.

Безумовно, методики змішаного навчання і дистанційної освіти не можуть конкурувати з традиційними методами навчання, особливо в студентів медичних ЗВО, де вкрай важливий безпосередній контакт викладача зі студентом у процесі навчання, проте як додатковий засіб навчання, що може вирішити низку питань самостійної підготовки студентів до заняття й засвоєння базових знань із предмета, він, без сумніву, має потужний потенціал.

Перехід до навчання студентів медичних ЗВО із включенням змішаних методів навчання – тривалий процес, що висуває певні вимоги і до студентів, і до викладачів (розробка інформаційно-навчальних баз, складання тестових завдань для підготовки, розвиток умінь володіння комп'ютером і т.ін.), а також вимагає відповідного матеріально-технічного забезпечення. Проте методи змішаного навчання в комплексному використанні, на нашу думку, сприятимуть зростанню рівня освіти, стимулюванню і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, об'єктивізації контролю та самоконтролю за її ефективністю.

Список використаної літератури

1. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник / І.В.Зайченко. – Вид. 3-є, перероб. і доп. – К. : Ліра-К, 2016. – 608 с.
2. Киуру К.В. Использование цифрового контента в образовательном процессе вуза как ответ на вызовы визуального поворота / К.В. Киуру, Е.Е. Попова // Вестник Челябинского государственного педагогического университета. – 2018. – № 2. – С. 91–102.
3. Современные подходы в обучении студентов медицинских ВУЗов / [Е.В. Соболева, О.В. Пешиков, М.В. Пешикова, Н.М. Шлепотина] // Вестник Совета молодых учёных и специалистов Челябинской области. – 2017. – №1 (16), т. 1. – С. 34–36.
4. ISTE Standards for Students, Educators, Computer Scientists, Technology Coaches and Administrators by ISTE® (International Society for Technology in Education), iste.org. All rights reserved 2009–2017 – режим доступу: <https://www.iste.org/docs/pdfs/iste-standards-2017-rus-web-version.pdf?Sfvrn=0>
5. Larry Bielawski David Metcalf Blended elearning: Integrating Knowledge, Performance, Support, and Online Learning, 2003 by HRD Press, Inc.